

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 21 • Perjantaina 1. marraskuuta 2013

64. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 24 %)

Keskustelu Raija Seppäsen kanssa hautausmaista jatkui vielä tilaisuuden jälkeen aulassa. Timo Rouhiainen ja Eino Vepsä (oik.) kertoivat Kurkijoen hautausmaiden tilanteesta.

Säätiöpäivät antoivat tietoa hautausmaista

Hautausmaat ja niiden hoito rajan takaisissa Karjalan kunnissa keskusteluttaa monia säätiöitä ja seuroja. Toisaalla asiat hoituvat paikallisten viranomaisten kanssa kitkattomasti ja toisinaan tulee ikäviäkin yllätyksiä, kuten luennoitsija, yliarkkitehti Raija Seppänen harmitteli, kun näki Muolaan hautausmaan maansiirtokoneiden jäljiltä.

Luovutetulla alueella sijaitsee n. 300 hautausmaata. Seppänen vinkkasi, että paikallisten kanssa kannattaa käyttää mieluummin sanaa kulttuuri-

muistomerkki hautausmaista puhuttaessa.

Siviilihautausmaiden tilanne on ongelmallisin, koska niillä ei ole lainsuojaa, kuten kenttä- ja sotilashautausmailla. Seppänen kokosikin esityksensä kauniiksi lopuksi: ”Huolimatta sodista ja siitä, kuka maan omistaa, on toivottavaa tehdä yhteistyötä. Tämä olisi esimerkki myös muille sodan runtelemille maille, se osoittaisi miten sivistyneet ihmiset toimivat.” Hänen toiveenaan olisi perustaa Karjalan alueen hautausmaista muistopuistojen ketju.

Timo Rouhiainen valittiin ehdokkaaksi Karjalan Liiton liittovaltuustoon

Helsingissä vakuutusyhtiö Varman tiloissa viime perjantaina järjestetyssä seminaarissa oli esittelyvuorossa Kurkijoki-Säätiö. Esittelyn suorittivat ansiokkaasti kotiseutuneuvos Eino Vepsä, joka kertoi Kurkijoen ja säätiön historiasta hallituksen puheenjohtaja Timo Rouhiaisen paneutuessa säätiön nykypäivän toimintaan.

Timo Rouhiainen valittiin yksimielisesti säätiöiden toi-

seksi ehdokkaaksi Karjalan Liiton liittovaltuustoon Martti Taljan jättäessä tehtävät. Toisena ehdokkaana toiselle kaudelle esitetään Veli-Pekka Sevónia Teri-Säätiöstä.

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg iloitsi runsaasta jäsenmäärästä liitos- ja erityisesti seurojen kasvavasta jäsenistöstä. Suurena taloudellisena haasteena hän esitteli Karjala-talon mittavan remontin tulevaisuudessa.

Helena Sulavuori

Tässä lehdessä

Junalla Elisenvaaraan

on päässyt jo 120 vuotta. Karjalan radan syntyvaiheita ja linjausriitoja selvittelee Veijo Sinkkonen kirjoituksessaan sivuilla 4-5

Puuristit eivät ole ikuisia

Kurkijoen hautausmailta ne ovat melkein tyystin hävinneet, mutta vanhat valokuvat ja historian kirjat kertovat niistä. Valokuvien ja kirjojen äärellä asiaa on tutkinut Marjaliisa Laine.

Puuristeistä lisää sivuilla 6-7

Potuttaako?

Katsopa millaisia pottuja kasvaa, kun pottuprinsessa ja perunaparoni ovat kasvattaneet niitä rakkaudella ja huolenpidolla.

Pottu- ja matka-asiaa sivulla 10

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 15.11., 29.11. ja 13.12.

Lahjaksi! Kotiin! Työpaikalle!

TILAA

Kurkijokelainen

NYT!

Saat loppuvuoden lehdet ilmaiseksi ja vuoden 2014 vanhalla hinnalla.

- tarjous koskee uusia tilauksia, jotka maksetaan vuoden 2013 puolella
- tilaus jatkuu kestopäätöksellä

Tilaukset:

puhelimella: 050-5213336

sähköpostilla: toimitus@kurkijoki.fi

netissä: www.kurkijoki.fi –sivuston tilauslomakkeella

postilla: vapaamuotoisesti tai palauttamalla

kirjekuoressa takasivun tilauslomakkeen

Matkoja ja matkoja

Pyhäinpäivä liittyy monen mielessä menneeseen. Muistellaan mennyttä ja edesmenneitä. Joillakin on tapana Pyhäinpäivänä kattaa lautanen juhlapöytään myös niille läheisille, jotka ovat jo ajastamme siirtyneet tuonilmaisiiin.

Kaunis tapa osoittaa edesmenneiden olevan osa tämän päivän elämää. Sukupolvien ketjussa heillä on oma paikkansa. Heidän elämänsä, tapansa ja puheensa vaikuttavat elämäämme – halusimmepa tai emme. Edesmenneet ovat osa myös tulevaisuutta. Onhan jo tieteessäkin todettu, miten käyttäytymismallit siirtyvät aina kolmanteen polveen asti, samoin evakkotutkimukset ovat näyttäneet, että evakkous vaikuttaa aina evakon lapsenlapsiin asti.

Menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus ovat kaikki yhdessä tässä ja nyt – meissä.

Pyhäinpäivä on henkistä kulkemista, ajatuksissaan voi kulkea Kurkijoen keskimmaiselle hautausmaalle yhdessä Marjaliisa Laineen kanssa, joka kirjoittaa puuristeistä hautausmaalla ja sytyttää mielessään kynttilän sinne.

Kuljetaan sitä muutenkin kuin ajatuksissa. Kiskot ovat kolkkanneet ja junat kuljettaneet matkalaisia toistasataa vuotta. Elisenvaaraan on kuljettu 120 vuotta. Monta erilaista matkaa on sieltä alkanut ja sinne päättynyt. Koko tunteiden kirjo on koettu niissä junissa.

Hiitolaiset kävivät perinteisellä ruskaretkellä – osin uutta tietä pitkin, mitähän pottuprinsessa ja perunaparoni löysivät syksyiseltä niityltä?

Helena Sulavuori

Kuolleita

Rakkaamme

**Otto Anselm
VÄISÄNEN**

* 9.8.1927 Kurkijoki
† 25.9.2013 Turku

*Autuus rauha langetkoon ylle
tensä kaarelle päätetylle.
Armosi väkevyys suojatkoon meitä,
kuljemme ajan tai ikuisen teitä.
Aari Surakka*

Kaipauksella
Hely
Timo ja Sirpa
Mika, Arja, Aino ja Maija
Kerttu-sisko
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten kanssa.
Lämmin kiitos osanotosta ja myötäelämisestä surussamme.

Rakkaamme

**Anna Helvi
KOSONEN**

os. Berg
* 22.11.1917 Uukuniemi
† 1.10.2013 Turku

*Äiti rakkain pois on nukkunut,
mamma kultaisin taivaaseen muuttanut.
Sinut hellästi lepoon viemme,
sydän tuskaa tulvillaan.
Silmissä kyneleet nää,
ne kaipuuta on ja ikävää.*

Kaipauksella muistaen ja kiittäen
Anja, Leena ja Sirkka puolisoineen
Lastenlapset perheineen
Lastenlastenlapset perheineen
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine,
Lauri Pölkki, Antti Sahla, Tero Vehviläinen ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Kuukankuja 1, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

Avoinna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalk. 70 senttiä/mm + alv 24 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: tiistai klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:
vuosi..... 49 euroa
6 kk..... 27 euroa
Pohjoismaat 54 euroa
Muualle 60 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Millainen oli minun isäni

Kun olin iältäni...

4 v. Isäni osaa mitä vain.
5 v. Isäni tietää monesta asiasta paljon.

6 v. Minun isäni on viisaampi kuin sinun.

8 v. Isäni ei tiedä kaikkia asioita.

10 v. Minun isäni ollessa lapsi, olivat monet asiat erilaisia kuin tänään.

12 v. Niinpä niin, ei isäni tiedä siitä mitään. Hän on jo liian vanha muistaakseen.

14 v. Älä välitä faijasta. Hän on niin tavattoman vanhanaikainen.

21 v. Isäni? Hän putosi keltasta vuosia sitten.

25 v. Minun isäni saattaisi tietää jotain siitä, sillä onhan hän elänyt jo pitkään.

30 v. Ehkä meidän pitäisi kysyä isältä mitä hän asiasta ajattelee. Hänen kokemuksellaan olisi varmasti käyttöä.

35 v. En tee mitään ennen kuin olen jutellut isäni kanssa.

40 v. Mitenköhän isä olisi tehnyt tämän asian kanssa? Hän oli niin viisas ja omaisi kokemusta niin monesta asiasta.

50 v. Antaisin mitä tahan, jos isä olisi nyt tässä neuvomassa minua. Nyt minua kaduttaa, että en arvostanut hänen viisauttaan. Olisin voinut oppia häneltä paljon.

Nämä Ann Landersin kirjoittamat oivallukset lähetti **Pertti Hartikka.**

.....
*Onnittelet
Isänpäivänä 10.11.
kaikille isille
sukupolvien ketjussa!*

.....

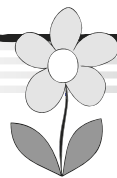
Muistettavaa

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiriin tapaaminen **Loimaalla** kaupungintalolla keskiviikkona 20.11.2013 klo 18.30. Illan pääteemana selvitetään ”Minne eri Kurkijoen kylien asukkaat sijoittuivat so-

dan jälkeen? Missä määrin kyläyhteisöt pysyivät kasassa?”. Tule lisäämään kortesi kekoon asiasta tai vain kuulolle. Voit tulla jo klo 16.30 alkaen, vaikkapa kyselemään, mitä tietoja piirissä on sinun suvustasi. Tervetuloa, uudet ja entiset kävijät!

Hiitola-Kurkijoen sukututkimuspiiriin tapaaminen **Helsingissä** Karjala-talolla torstaina 21.11.2013 klo 18.00. Illan pääteemana katsotaan, mitä piirissä tiedetään suvuista Kempinen ja Häkli. Tule mukaan tietoinesi tai vain kuulolle. Tervetuloa, uudet ja entiset kävijät!

Nimi-päivät

**Marraskuu
viikko 44**

1 pe Pyry, Lyly
2 la Pyhäinpäivä, Topi, Topias
3 su Terho

viikko 45

4 ma Hertta
5 ti Reima
6 ke Ruotsalaisuuden päivä, Kustaa Aadolfin päivä
7 to Taisto
8 pe Aatos
9 la Teuvo
10 su Isänpäivä, Martti

viikko 46

11 ma Panu
12 ti Virpi
13 ke Kristian, Ano
14 to Iiris

Murteella

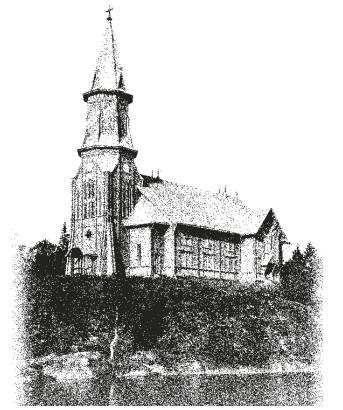

Tunnetko seuraavat kurkijokelaiset murre sanat? Tietosi voit tarkistaa takasivulta.

1. läyhäke
2. hormuta
3. mytkähtänt
4. äijä-vähä
5. huitukka
6. henk'hiever
7. vormu
8. jykkii
9. humer
10. käs'kopelo

Hartaus Pyhäinpäivälle
2.11.2013

Pyhät ja rakkaat

Kävin äskettäin mieheni isovanhempien haudalla. Lähisellä asuva tuttava oli syksyn tultua istuttanut sinne kanervia. Niitä katsellessani mietin, miltä nyt näyttää omien sukulaisten haudoilla. Heidät on haudattu heille läheisiin maisemiin eivätkä ne ole lähellä minua. Mummojeni haudoilla en ole käynyt pitkään aikaan, vaikka ehdin heidät hyvin tuntea ja he olivat minulle tärkeitä ihmisiä. Ei ole tullut käytyä niillä seu-
duilla, joissa heidän leposijansa ovat.

Isän ja äidin haudalla käyn silloin tällöin kun sinne päin on muutenkin asiaa. Mutta vielä useammin he ovat mielessäni. Itse asiassa ei mene päivääkään etten heitä jossain yhteydessä ajattelisi. Käytän äitini sanontoja, laulan isäni rallatuksia ja joka kerta sydämessäni läikähtää lämpö ja kaipaus.

”Vasta sitten perhe on täydellinen kun sillä on edustajansa taivaassa.” Näin totesi työtoverini, kun palasin töihin äitiäni kuolemaan saattamasta. Ensin ajattelin, etten olisi oikeastaan tuollaista täydennystä kaivannut. Vasta ajan myötä ymmärsin sanojen viisauden.

Täydennysjoukot eivät ole kaukana. Pyhäinpäivänä haudoilla ja valokuvien edessä tuikkivat kynttilät kertovat yhteydestä matkalaisten ja perille päässeiden välillä. Muistan tänään mummojeni, jotka eri kirkkoihin kuuluvina kumpikin omalla tavallaan ohjasivat minua tuntemaan Jumalaa. Muistan isääni, joka elämäni tiukassa paikassa kertoi rukoilevansa puolesta ni. Muistan äitiäni, joka rakasti ehdoitta, syleili lämpimästi ja sulki lapsensa iltarukouksiinsa.

He ovat valaisseet tietäni. Heille sytytän tänään kynttilän ja samalla siunaan kaikkia rakkaitani, joita en enää tässä elämässä tavoita, mutta jotka ovat monella tavalla tuoneet rikkautta elämäni.

Hiljaa toivon, että täyttäisin oman paikkani sukupolvien ketjussa, toisin valoa ja iloa lähelleni ja voisin vuorollani olla näyttämässä tietä Jumalan luo. Olisin sellainen tähti.

Merja Vuorikari

Kirjoittaja on hiippakuntasihteeri Mikkelin tuomiokapitulissa. Hän toimii piispan teologisena sihteerinä.

- 1.11. Minä noudatan sinun liittosi säädöksiä - missä kuljenkin, olen sinun edessäsi. Ps. 119:168**
- 2.11. Jeesus sanoo: "Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita murheelliset: he saavat lohdutuksen." Matt. 5:3-4**
Virsi 142:1 Oi Jeesus, kiitos nimellesi sun, kun pyhille soit levon siunatun ja rauhan jälkeen tuskan, taistelun. Halleluja, halleluja, halleluja!
- 3.11. Jeesus sanoo: "Antakaa keisarille mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle mikä Jumalalle kuuluu." Matt. 22:21**
Virsi 460:1 Oi Herra kaikkivaltias, maailman olet luonut ja meille, Isä laupias, niin paljon hyvää suonut. Tahdoti autta täyttämään, lahjasi kallit käyttämään vastuullisesti aina.
- 4.11. Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Jer. 29:11**
- 5.11. Sinun, Herra, on suuruus ja voima, kunnia, kirkkaus ja valta, sillä sinun on kaikki, mitä on taivaassa ja maan päällä. Sinun on kuninkuus, sinä olet kaikkea muuta korkeammalla. 1 Aik. 29:11**
- 6.11. Pietari ja Johannes vastasivat: "Onko Jumalan edessä oikein totella enemmän teitä kuin Jumalaa? Ratkaiskaa itse.**

Me emme voi olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet." Ap. t. 4:19-20

- 7.11. Herra vahvistaa sinun porttisi salvat, hän siunaa ne, jotka asuvat keskelläsi. Ps. 147:13**
- 8.11. Minä ylistän iäti Herraa, laulan kiitosta Jaakobin Jumalalle. Hän murtaa jumalattomien mahdin, mutta vanhurskas kohooa kunniaan. Ps. 75:10-11**
- 9.11. Minä, Herra, asetan määräajan ja tuomitsen oikeudenmukaisesti. Maa järkkyy, sen kansat järkkyvät, mutta minun pylväni pitävät maan paikoillaan. Ps. 75:3-4**
- 10.11. Jeesus kääntyi, näki naisen ja sanoi: "Ole rohkealla mielellä, tyttöneni, uskosi on parantanut sinut." Siitä hetkestä nainen oli terve. Matt. 9:22**
Virsi 242:4 On saapuva autuas aamu ja valtansa jättävä tuoni. Niin elämä kuoleman voittaa ja taas sydän sykkii ja suoni.
- 11.11. Jumala lunastaa minut, hän tempaa minut tuonelan otteesta. Ps. 49:16**
- 12.11. Kaiken hän on alun alkaen tehnyt hyväksi ja asettanut iäti jatkumaan, mutta ihminen ei käsitä Jumalan tekoja, ei niiden alkua eikä loppua. Saarn. 3:11**
- 13.11. Se, mikä kylvetään katoavana, nousee katoamattomana. Mikä kylvetään vähäpätöisenä, nousee kirkkaana. 1 Kor. 15:42-43**
- 14.11. Minä tiedän, että lunastajani elää. Hän sanoo viimeisen sanan maan päällä. Job 19:25**

In memoriam

Vilho Varjuksen muistolle

1.5.1924 Kurkijoki - 15.9.2013 Nakkila, hautaus Nakkilassa 5.10.2013.

Vilho Johannes Varjus oli sotaveteraani. Sodassa kuuluivat miehen parhaat nuoruusvuodet. Sodan keskeltä hän pääsi töin tuskin lyhyelle lomalle viemään Kertunsa vihille juhannuksen aikaan 24.6.1944. Taistelulähetti ei olisi joutanut lomille. Suomen kohtalohan oli juuri silloin vaakalaudalla.

Monet kerrat jälkeen päin puoliset muistelivat tuota vihkiäisreissua ja sen dramaattisiakin vaiheita. Vilhon oli kävellen ja juosten suoritettava osa matkasta ehtiäkseen ajoissa perille. Kuulutuksissa oli vihkipapin mielestä jotain puutteita. Kuulutustodistus ei ollutkaan ehtinyt hänelle asti. Altarin eteen oli jumalanpalveluksen jälkeen menossa toinenkin pari. Suntio rohkaisi Kerttua ja Vilhoakin menemään rohkeasti mukaan alttarille arvellen, ettei pappi tulisi jättämään heitä pulaan. Eikä jättänyt kukaan. Jo hevoskyytimatka kirkolle oli ollut vähän hankala kun vikuri hevonen oli kaataa kiesit. Mutta loppu hyvin, kaikki hyvin.

Rauhan tultua Vilho jäi vielä yli kuudeksi vuodeksi armeijan palvelukseen ja toimi vakinaisessa väessä muun muassa Hangossa, Dragsfjärdissä, Russarössä ja Suomenlinnassa, hän yleensä yliväpeliäsi asti.

Nakkilan Kivialhosta järjestynyt maatila vaati kipeästi vanhusten avuksi nuoria voimia. Niin vete-

raanista tuli farmari, lopulta suurviljelijä, koska viljelyspinta-alaa oli lopulta paljon. Sahurin hommat sujuivat farmarilta siinä sivussa. Niitä sahurin töitä riitti kautta Satakunnan ja Loimaalle asti. Sahasi hän meillemkin 80-luvulla oman kodin tarvikkeita, kun olimme muuttamassa pois papilasta.

Karjalaisuus ja isänmaallisuus olivat Vilho Varjukselle tunnusomaisia asioita. Kotipaikat Kurkijoki ja Hii-tola jäivät sotien jälkeen rahan taakse uusille asukkaille. Mutta ei elämä siihen loppunut. Uusilla asuinsijoilla rakennettiin koti, hoidettiin perhe ja kasvatettiin kolme

poikaa. Vanhin heistä, Pekka, on saanut jatkaa isän askelissa armeijan palveluksessa. Toisen pojan, Heikin, toinen poika, Antti, jatkaa jo kotipeltojen viljelystä, ja toinen hänen poikansa, Jaakko, on perinyt isoisänsä sotilaan ammatin. Näin elämä jatkuu.

Hiihtoharrastus oli Vilholle ja Kertulle yhteinen hui. He kävivät Ruotsissa asti Nakkilan urheiluseuran edustajina kilpailemassa. Sen ajan välineillä mentiin, mutta nuoruuden ilolla ja innolla. Muunkin urheilun seuraaminen säilyi Vilholla aivan loppuun asti. Vielä vanhainkodin sairassosastolla televisio oli aina auki,

jos jotain siltä alalta oli ohjelmassa tarjolla.

1960-luvulta asti tunnen omakohtaisesti perheen elämän historiaa. Kertun ja Vilhon koti oli yksi seurakuntapiirien vakituinen koontumispaikka. He osallistuivat muiden Kivialhon kyläkunnan talojen kanssa lähetys- ja diakoniapiirien toimintaan. Heiltä sai apua lähetyspäivällisten ja arpajaisten järjestämiseen. Vaikka Vilho jäi yli kahdeksi vuodeksi Kertun kuoltua yksin, hän halusi ottaa heille vastaan jo pieneksi jääneen lähetysystävien joukon. Se kuului perheen perinteisiin.

Kuulin hiljattain eräästä avioparista, joka oli elänyt hyvin pitkän ja onnellisen yhteiselämän. Mies jäi siinäkin tapauksessa vaimon kuoltua yksin, ja kaipasi kovin vaimoaan. Taivasikävä ja uudessa elämässä kohtaamisen odotus oli jatkuvasti mielessä. Mies olikin todennut, että kun he sitten taas kohtaavat, niin varmaan ainakin kaksi ensimmäistä viikkoa vain halataan. Samaa iloista kohtaamista jäämme toivomaan Vilholle ja Kertulle, pitkän yhteisen vaelluksen kokeneille puolisoille.

Nyt on jäähyväisten aika. Kiitollisena muistan kaikkia niitä vuosia, jotka sain Varjusten perheen tuntea ja osallistua perhepappina heidän elämänsä erilaisiin tapahtumiin ja vaiheisiin. Kiitos ennen kaikkea uskolliselle Armon Herralle, joka on kulkenut mukana niin ilon kuin murheen hetkinä.

Sakari Honkanen

Yleisötapauhtumia

KURKIOJEN KIRKKO JA KIRKONKYLÄ

dvd:n esittely

16. marraskuuta 2013 klo 14.00 Forum Marinumissa, Linnankatu 72, Turussa

Arkkitehti Arja Rahiala kertoo miten projekti syntyi ja miten se toteutettiin. Tapio Nikkari esittää projektiin valitut kuvat.

Tilaisuus on kaikille avoin ja vapaa ja mahdollistaa kysymykset ja keskustelun.

Merkkipäiviä

17.10.2013 juhlittiin Kurkiojen tytön, Juulia Vanhalan 93 -vuotispäiviä

Uuraisten kirkolla, palvelukoti Koivulassa. Pitkä on ollut Juulian, os. Larikan, matka Metsikoilta tähän päivään!

Pöydän päässä Jyväskylän ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra, isä Timo Mäkirinta ja päivänsankarin vieraissa vast' ikään pyöreitä täyttäneitä poikia, Aki Vanhala.

Lämminhenkinen pieni juhla alkoi Juulian omassa, kukin ja kortein täyttyneessä huoneessa ehtoollisella ja seurakunnan tervehdyksellä.

Kahvihetkemme aikana satoi myös ensilumen tunnelmaa luomaan.

Moniaita armon vuosia kaikille mukana olleille.

*terveisin vävy
kamaran takaa!*

Virkanimitys

Hilkka Nenonen on nimitetty Irlannin suurlähettilääksi

Ulkoasiainneuvos Hilkka Nenonen on nimitetty Suomen Irlannin suurlähettilääksi 1.9.2013 lähtien.

Hän siirtyi Dubliniin Brysselistä, jossa on toiminut Suomen Nato-edustustossa ministerinä vuodesta 2009 alkaen. H N on työskennellyt ministeriössä eri tehtävissä poliittisella osastolla ja oikeudellisella osastolla muun muassa passi- ja viisumiyksikön päällikkönä.

Ulkomaanedustustoista hänellä on kokemusta Suomen suurlähetystöistä Berliinistä ja Moskovasta sekä pääkonsulinvirastosta Hampurissa. Brysselissä hän on toiminut myös Suomen pysyvässä EU-edustustossa. Ulkoministeriön palvelukseen hän on tullut vuonna 1987.

Hilkka Nenonen on Kaarlo Nenosen s.1915 Kurkiojen Soskuassa ja Eila os. Vakkurin s.1922 Soinissa nuorin lapsi s.1959.

Tiedon lähetti

Arto Nenonen

Elisenvaaraan on kuljettu rautateitse

Karjalan rautatien osuus Antrea-Sortavala (139 km) avattiin 120 vuotta sitten

Karjalan rautatieksi kutsuttiin Viipuri-Sortavala-Joensuu rataa, jonka suunnittelu ja rakentaminen toteutettiin yhtenä kokonaisuutena, mutta avaaminen suoritettiin ja sitä juhliittiin kolmessa osassa: ensin Viipuri-Antrea 1.11.1892, toisena Antrea-Sortavala 1.11.1893 ja kolmantena Sortavala-Joensuu 1.11.1894.

Radan linjausten määrittelyssä vaikeuksia

Kaikkiin säädyille annettuihin ehdotuksiin maamme perusrataverkoksi sisältyi aina rata Karjalan halki Joensuuhun. Vuoden 1885 valtiopäiviin saakka rata oli ajateltu kulkeväksi Viipurista tai jostakin sen läheisyydessä olevasta paikasta Imatralle ja sieltä maanselkää pitkin Ruokolahden, Rautjärven, Parikkalan, Uukuniemen, Kiteen, Tohmajärven ja Kiihtelysvaaran kautta Joensuuhun.

Tällöin oli painotettu sitä, että maanlaatusuhteilla oli suuri merkitys ja että

radan tulisi seurata harjanteita. Kun vuoden 1885 valtiopäivillä oli päätetty Savon radan rakentamisesta, pidettiin lähes selvänä, että seuraavana järjestyksessä olisi Karjalan rata.

Säätyjen tekemän anomuksen johdosta hallitus antoi yhdeksän henkilöä käsittävälle komitealle tehtäväksi ehdottaa uuden radan suuntaa. Komitea oli yksimielinen siitä, ettei ainakaan maanselkää pitkin kulkevaa suuntaa ehdoteta. Komitean enemmistö ehdotti radan rakentamista Viipurista Jääsken kautta mahdollisimman suoraan Jaakkiman Lahdenpohjan satamapaikkaa

Elisenvaaran uusi asema 1920-luvulla. Kuva Kurkijoki-museon arkisto.

kohti ja sieltä Sortavalaan. Mietintöön liitti komitean yhdeksästä jäsenestä kah-

deksan viisi erilaista vastalauseita, joissa ehdotettiin radan lähtökohdaksi mm.

Kämärin asemaa ja suuntaa Viipurista Antreaan.

Teknilliset viranomaiset eivät päässeet yksimielisyyteen. Tie- ja vesirakennusten ylihallituksen yli-insinööri Tallqvist ehdotti, että linja johdettaisiin Viipurista Antrean, Kirvun ja Hiitolan kautta Sortavalaan sekä jatkettaisiin Ruskealan, Pälkjärven, Värtsilän, Tohmajärven ja Kiihtelysvaaran kautta Joensuuhun, kun taas tie- ja vesirakennusten ylihallitus katsoi sopivimmaksi suunnan Jääsken, Kurkijoen ja Kiteen kautta Joensuuhun, sivuratoineen Sortavalaan.

Karjalan radan suuntavaihtoehdot

Käsittelyyn Karjalan rautatiestä otettiin kuusi pääsuuntaa:

1. Terijoki-Kiviniemi-Sortavala-Tohmajärvi-Jo-

ensuu, 374,0 km

2. Viipuri-Antrea-Sortavala-Tohmajärvi-Joensuu, 304,5 km

3. Viipuri-Antrea-Sortavala-Kiihtelysvaara-Joensuu, 313,0 km

4. Viipuri-Jääski-Sortavala-Tohmajärvi-Joensuu, 307 km

5. Viipuri-Jääski-Paikkajärvi-Kitee-Joensuu + haararata Paikkajärvi-Sortavala, 301,7 km

6. Lappeenranta-Imatra-Petolahti-Kitee-Joensuu + haararata Petolahti-Sortavala, 283,8 km.

Viipurista lähteviä vaihtoehtoja pidettiin parhaina mm. siitä syystä, että Viipuri tulisi jäämään Itä-Suomen tärkeimmäksi liikennepaikaksi ja yleensä sekä henkisen että aineellisen elämän keskuksiksi.

Karjalan rautatiekomitean ehdotuksen mukaan rata oli johdettava Antrean eikä Jääsken kautta. Suuri paino pantiin edelleen sille, että rata saataisiin sopivalta kohdalta Laatokan laivaliikenteen yhteyteen. Näissä arvioissa otettiin huomioon Venäjältä mahdollisesti tulevia tavarakuljetuksia, mm. jauhoja, joita kulki Venäjältä kanavia pitkin Laatokan kautta Pietariin. Ne satamat, jotka saattoivat tulla kyseeseen, olivat Kurkijoki, Lahdenpohja ja Sortavala. Näistä Lahdenpohjaa pidettiin merenkulkuun nähden sopivimpana.

Lopputuloksena rautatievaliokunta päätti suurella enemmistöllä esittää, että säädyt päättäisivät rautatien rakentamisesta Viipurin, Sortavalan ja Joensuun kaupunkien välille Antrean, Kirvun, Hiitolan, Kurkijoen, Jaakkiman, Ruskealan, Pälkjärven, Tohma-

Elisenvaaran ensimmäinen asemarakennus, etualalla asemapäällikkö Kirjo Kallio.

6 - 1992 - Nro 38

KURKIJOKELAINEN

Kai sinne vieläkin palaan...

Rautatieläisten juhlayleisöä Suohovin koulun laidalla 1.8.92 kaunistaa ja aurinkoisena elokuun loppupäivän juhlaan. Kuvassa oikeasta kanteen vasemmalle kameranvaimen Yrjö Löfdahl, lähestä vas. istumassa Taina Kärkkäinen, seurustelupaikalla edessä Helmi Surpukannas ja Heli Mattar. Kuvat: Leo Oja.

100-vuotisjuhlaa vietettiin Elisenvaarassa

Rautatien 100-vuotisjuhla pidettiin vuonna 1992 Elisenvaarassa vuotta liian aikaisin. Juhlaan osallistui Heli Mattar, joka nyt myöhemmin muistelee ohjelmaa:

- Ohjelmassa oli (retonkipukuisten) naisten laulua haitarin säestyksellä Suohovin koulun kentällä. Lisäksi oli toinen tilaisuus jossakin rautatieläisten tilassa, nyytiketit pitkien pöytien ja penkkien ääressä. Majoitus oli perheissä ja majoituspaikan emäntäkin toi tullessaan kauniissa nyytissä heikäläisiä piiraita. Syötävää oli ollut riittämiin. Tapio Poutanen oli pitänyt puheen ja ojentanut lahjan kauniissa paketissa. Sisältö jäi arvoitukseksi.

Kirjoituksessa vuodelta 1992 Mattar harmittelee yhteisen kielen puuttumista: "Olimme toivoneet saavamme ihmisistä, kyläpääliköistä majoittajaperheeseen enemmän irti. 'Kyllä ne vähän suomii ossaa', olin kuulut anottavan. Eivät osanneet. Eikä tulkin palveluita riitä kaikkeen."

120 vuotta

järven, Kiihtelysvaaran ja Kontiolahden kautta, haararatoineen Vuoksen itäistä rantaa pitkin Imatralle sekä Värtsilään.

Antrea-Sortavala rataosan liikennepaikoista

Virallisen liikenteelle avaamisen yhteydessä avattiin rataosalla 10 liikennepaikkaa. Silloin ei vielä ko. rataosalla ollut yhtään risteysasemaa, jos vuotta aiemmin valmistunutta Antreaa ei oteta lukuun. Hiitolasta muodostui risteysasema vuonna 1919 kun Käkisalmen rata valmistui, Elisenvaara tuli risteyspaikka jo vuonna 1908, kun Savonlinnan rata avattiin, ja Lahdenpohjan radan avaaminen vuonna 1912 teki myös Jaakkimasta risteysaseman.

Kilpailu satamaradasta

Karjalan radan rakentamisen yhteydessä syntyi kysymys siitä, mikä Laatokan rantaseutu Sortavalan ohella saisi satamaradan. Kilpailua käytiin Kurkijoen ja Lahdenpohjan kesken noin kaksikymmentä vuotta. Nähtävästi Kurkijoella toimittiin ainakin aluksi suuremman yksimielisyyden vallitessa, sillä he saivat asiansa rautatievaliokuntaan asti. Siellä esitys kaatui ensisijaisesti suuriin kustannuksiin. Myös Venäjän liikenteen siirtymisen Karjalan radalle vaikutti tilanteeseen.

Savonlinnan-Elisenvaa-

ran radan ja Karjalan radan leikkauspisteen katsottiin vaikuttavan asiaan. Rautatiekomitea piti kokouksen 27.6.1898 Kurkijoella, ja valtiopäivillä 1905-06 rautatievaliokunta ehdotti Elisenvaara-Kurkijoen satamaradan rakentamista, mutta ehdotus ei saanut valtiopäivien kannatusta. Käsittelyn yhteydessä Kurkijoki lupasi lahjoittaa maan ja tarvittavat ratapölkkyt ja lupasi suorittaa määrärahaylitykset.

Vuoden 1909 valtion menoarvioon hyväksyttiin määräraha Lahdenpohjan rataa varten. Perusteluissa mainitaan, että Karjalan rataa rakennettaessa Elisenvaaran ja Paikjärven väliä oli oikaistu ja samalla siirretty noin 10 km lähemmäksi Lahdenpohjaa. Näin oli saatu kustannuksia pienemmäksi. Myös Jaakkiman kunta oli luvannut lahjoittaa maan ja ratapölkkyt. Kun lisäksi satamarataan saatiin Imatran radalta vaihdetut käytetyt kiskot, pystyttiin määrärahan tarvetta Lahdenpohjan radan rakentamiseksi pienentämään huomattavasti, ja se ratkaisi asian Jaakkiman eduksi.

*Veijo Sinkkonen
Lahdenpohjan evakko*

Lähteet:

Valtionrautatiet 1862-1912 ja 1912-1937

Jaakkima, Muistoja ja kuvia Laatokan rantamilta, Lappeenranta 1955
Nurmiluoto-Vallas: Karjala kuvina Laatokan Karjala, Jyväskylä 1995

Kurkijokisia juttuja

Valkjärven mökille isäni rakensi vielä Pikku-Hukan

Valkjärven mökki valmistui kesällä 1951 ja pian sen jälkeen liiteri ja laitur. Kaivo tehtiin seuraavana kesänä. Sitten tuntui, ettei enempää rakennuksia enää tarvittaisi, mutta toisin kävi.

Veljeni Yrjön perheeseen syntyi 1960-luvun keskivaiheilla Riika-tyttö ja minun perheeseeni pian sen jälkeen Jyrki ja Erkka. Paitsi meitä lastenlasten syntymä ilahdutti suuresti äitiäni ja isääni, joka kävi suunnittelemaan Pikku-Hukka-nimekseen saanutta leikkimökkiä lastenlasten iloksi!

Isäni suunnitteli pienen harjakattoisen mökin n.10 metrin päähän talon länsipäädystä. Se nousi betonipilareille ja ovipuolen eteen tuli pieni rakennuksen pituinen terassi. Ikkuna oli kohti etelää, jossa myös Valkjärvi on. Isäni oli silloin vielä voimissaan ja rakensi Pikku-Hukan pääosin yksin. Yrjö- tai Martti-veljeni saattoi olla apuna mökin runkoa pystytettäessä. Mökin ulkoseinät isä teki vaakapanelista ja sisäseinät pinnoitettiin puuhuopalevyillä. Vesikaton isä teki

punaisesta Katepal-huovasta. Hän ulkomaalasi talon vaalean vihreäksi, ikkuna- ja oven sivulaudat sekä katon reunalaudat valkoisiksi. Ennen mökin avajaisia se sisustettiin pienellä pöydällä, jakkaroilla ja sängyllä ynnä joukolla leluja!

Riika, Jyrki ja Erkka ottivat Pikku-Hukan hyvin vastaan ja Martin pojat Petteri ja Toni vähän myöhemmin, koska ovat nuorempia. Vähitellen kuitenkin leikkien painopiste siirtyi pallopeleihin ja piilosiin mökin ulkopuolelle.

Tämän huomattuaan isäni ei jäänyt neuvottomaksi. Kuorsauksensa vuoksi hän oli päärakennuksessa öisin häiriöksi ja hän päätti ottaa Pikku-Hukan makuuhuoneekseen! Siellä hänen kuorsauksensa ei häirinyt ketään ja hän saattoi myös ottaa häiriöttömät päivätorkut.

Valkjärven paikan uusi omistaja on säilyttänyt Pikku-Hukan ja siellä se seisoo hyväkuntoisena vieläkin!

*Paavo Vepsä
Juuret Kurkijoella*

Kehruutietoja kaivataan

Toivomme mahdollisimman monen Kurkijokelaisen lukijan (oli hänellä juuret sitten Hiitolassa, Kurkijoella tai muualla) kaivelevan muistinsa kätköistä kehruuseen liittyviä muistikuvia lapsuudesta ja nuoruudesta. Laadimme näiden kirjoitusten perusteella koosteen kehruperinteestä, ja julkaisemme sen ensi vuonna Kästyökori palstalla. Kaikkien muistelijoiden kesken arvotaan käsitöypalkinto.

Tässä muutamia esimerkkejä kiinnostavista asioista:

- minkävärisiä lampaita kasvatettiin?
- kuinka usein lampaan kerittiin?
- kuinka villat eroteltiin?
- kuinka villa käsiteltiin kerimisen jälkeen?
- muistoja karstaamisesta
- karstattiinko villat kotona?
- ostettiinkö kehrättävät villat?
- kehrättiinkö lanka itse vai kehräytettiinkö se muualla?
- ketkä kaikki perheessä kehräsivät?
- millä välineitä kehruussa käytettiin?

- oliko perheessä useita rukkeja?
- missä vaiheessa tytöt opettelivat kehräämään?
- kehräsivätkö pojat / miehet?
- opeteltiinko kehräämään ensin villaa vai pellavaa?
- minkälaisia lankoja kehrättiin?
- mitä langoista tehtiin?
- värjättiinkö villoja vai vastavalmista lankaa?
- oletko koskaan nähnyt värttinää / kehrättiinkö värttinällä?
- kehruuseen liittyviä sanontoja / lauluja
- kehruuseen liittyviä tapatumia
- mitä tahansa kehruuseen liittyviä muistoja

Kaikki pienetkin muistot asiasta ovat kiinnostavia, joten älä epäröi lähettää pieniäkin tiedonmuruja.

Vastausaikaa on jatkettu 30.11 asti. Toimita kehrumuistosi osoitteeseen Pia Ketola, Vasamatie 19 a, 02630 Espoo tai sähköpostilla: pia.ketola1@gmail.com

Muista liittää mukaan yhteystietosi sekä tieto siitä, ovatko sukujuuresi Hiitolassa, Kurkijoella tai muualla.

Lisätietoja Tauno Häklin maalaukseen

Helsingin Lauttasaaresta vähän täydennystä lehden numerossa 19 esitellyyn Tauno Häklin maalaukseen. Se on aina seurannut mukanaamme, evakkokuormassakin shaaliin käärittyinä.

Tavatessani vuonna 1988 Häkliin Mikkelin kodissa 83 -vuotiaan, uskomattoman nuorekkaan, isännän (ja emännän) Tauno kertoi maallanneensa 30-luvun kesäpäivänä Marianvaaran kansakoulun edustalla nuoren lapsenkaitisajan (nimi unohtunut), joka Aulisvauvan nukkuessa päiväunillaan ahkeroi virkkauksen parissa.

Taulun äitini oli ostanut Taunon, entisen Jaakkiman ajan oppilaansa, näyttelystä vuonna 1938.

Hellikki Mattlar

Talon isännän näppäämä kuva heidän Mikkelin Saunatien kodissaan. Kahvittelemassa oikealla rouva Tellervo Häkli ja vasemmalla lähes ylipäivettyynyt vieras, minä. Taustan ruusut ovat tietenkin Taunon siveltimet ikuistamat.

Elisenvaara oli paitsi vilkas matkustaja-asema myös rah-tiasema, jonka kautta kulki maataloustuotteita, paperi- ja massatehtaiden tuotantoa ja sahalaistosten tuotteita, lisäksi paikalliset maatalousoppilaitokset ja kauppaliikkeet toivat ja veivät rautateitse tarvitsemiaan tai tuottamiaan tuotteita. Sota-ajat vilkastuttivat huomattavasti rautatieliikennettä. Rahtikirjan mukaan Elisenvaara on lähetetty juuri ennen talvisodan syttymistä voita Sortavalaan. Kuva: Kari Rapon arkisto

Elisenvaaralainen Antti Kiiski haudattiin kesäkuussa 1935. Omaisten keskellä näkyy kaksi muuta puuristää. Kuvan otti Pekka Kyytinen

Pekka Kyytisen noin 1927–30 ottama kaunis kuva on hautausmaan taaemmasta osasta, alueelta M, jossa etualalla näkyvä Sonnin hautakivi on yhä jäljellä

Keskimmäisen hautausmaan puuristit

”Kurkijoen keskimmäisellä hautausmaalla loivat pyhää tunnelmaa monet kotipuu-seppien valmistamat hautamuistomerkit.” Näin sanotaan Kurkijoki kuvat kertovat kirjassa. Nykyisin puisia ristejä ei ole jäljellä, mutta yli 46 hautakiveä on löytynyt.

Ristiläkki kertoi vainajan tiedot

Kirja kertoo edelleen, että ”läkkiristit” valmistettiin kotona ja pystytettiin paikalleen umpeen luodulle haudalle siunaustilaisuuden lopulla kukkien ja seppeleiden lisäksi. Vainajan nimi sekä syntymä- ja kuolinai-ka oli maalattu läkkipellistä tehtyyn levyyn, ”ristiläkkiin”, joka oli kiinnitetty mustaksi tai valkoiseksi maalattuun puiseen ristiin.

Minua nämä läkkiristit kiinnostavat, sillä isoisäni eli ukkonen Antti Kiiskin haudalle oli pystytetty sellainen vuonna 1935. Muutamat Pekka Kyytisen ottamat valokuvat kertovat näistä hautajaisista. Pekka Kyytisen isoäiti oli Antti Kiiskin

vanhin sisar Valpuri ja hänet on haudattu vuonna 1921 luettelon mukaan paikkaan E 1:20. E-alueelle on haudattu kymmenkunta tähän Kiiskin sukuun kuuluvaa hautaluettelon mukaan.

Valokuvassa läkkipellin teksti näkyy selvästi. Vähän taaempaan saattoväen edessä näkyy pari muutaakin puuristää, joista toinen on melkein samanlainen kuin uusin. Haudan sijainti on epävarma. Isoäiti Maria Veripää oli kuollut vuonna 1922 ja ostettujen hautojen luettelossa hänen hautansa paikaksi on merkitty E 1:25 ja hinnaksi 100 mk. Muusteella käsinkirjoitetussa luettelossa näkyy pieni lyijykynällä tehty lisäys ”2sta”. Mutta saman hautaluettelon mukaan sama hautapaikka olisi myyty jo aikaisemmin, vuonna 1917, Maria Kiiskin kälylle Kristiina Kiiskille, lukkari Walleniuksen leskelle silloiseen hintaan 20 mk.

Elvi Miikkulaiselta sain valokuvan hänen mummonsa Maria Miikkulaisen, o.s. Kiiski, hautarististä. Läkkipellissä näyttäisi olevan

tekstiä enemmän kuin nimi ja vuosiluvut, mutta siitä ei kuvassa saa selvää. Maria-mummo haudattiin vuonna 1937 keskimmäiselle hautausmaalle. Paikka ei ole tiedossa tarkemmin eikä nimi ole ostettujen hautojen luettelossa, mutta luettelosta puuttuu muitakin nimiä. Valokuvassa näkyy taustalla useita puisia ristejä. Sukukirjasta selviää, että Maria Kiiski oli Antti-ukkonen pikukuserku. Molemmat olivat asuneet Elisenvaaran Keskikylässä ja heidän lapsuuden kotinsa Kyyhkynalava ja Kiiskilä olivat rajanaapureita.

Puupölkky saattoi olla hautapaikan merkki

Kurkijoki-museon kokoelmassa on Pekka Kyytisen vv. 1927–30 tienoilla ottama kaunis kuva keskimmäiseltä hautausmaalta. Etualalla on hautakivi, jossa on nimi Sonni. Kivi on yhä olemassa hautausmaan taaemmassa osassa, piirroksessa M-alueella no 23, hautapaikkojen luettelossa M 1:07. Kuvan näkymä voidaan paikallistaa

sen perusteella. Tämän kuvan puisissa risteissä ei näy nimiä eikä ristiläkkejä ja osa on jo aika vanhan näköisiä, sään puremia. Joskus hyvin kauan sitten hautapaikka saatettiin merkitä vaikkapa vain puupölkkyllä, joka sitten vähitellen hävisi ja unohdettiin. Pappien toivomuksesta haudoilla alettiin vähitellen käyttää juhlavampia ristejä. Oliko tarkoitus että nekin ajan myötä lahoavat paikoilleen ja oliko se samalla hautapaikalle varattu aika?

Edellisistä poikkeavan läkkiristin kuva löytyy kirjoista Kurkijoki kuvat kertovat ja Muistojemme Kurkijoki. Se on valkea ja koristeellisesti maalattu ja sen yläosassa lieenee risti, mutta se ei oikein näy. Tekstistä ei käy selville, kenen se oli ja missä kohtaa keskimmäisellä hautausmaalla muistomerkki oli sijainnut.

Netissä luin, että puinen hautamuistomerkki, jota siinä selostuksessa kutsuttiin lautaristiksi, saattoi olla jopa kaksi metriä korkea ja usein se oli valkeaksi maalattu ja koristettu värikkäin kuvioin.

Hautausmaan kartta vuodelta 1909. Tapio Nikkari on merkinnyt karttaan löydetyt hautakivet numeroin. Hautausmaa on harjun päällä ja Soskuan joki mutkittlee hautausmaan oikealla puolella alempana.

Maria Miikkulainen o.s. Kiiski, Elisenvaara, haudattiin vuonna 1937. Kuvan otti Antti Miikkulainen 1939

Simo Liekarin (1841–1911) metalliristi on nykyisin selvästi näkyvä maamerkki, ilmeisesti E-alueella.

Puisen hautaristin jäänteet olivat pystyssä vielä vuonna 2010. Matkatoverini jalka näkyy kuvan reunassa ja sen avulla voi määrittää ristin kokoa.

Lahonnut puinen ristin osa jäi tunnistamatta

Kesällä 2010 olimme paikalla käynnillä keskimmäisellä hautausmaalla. Matkalaisista osa jäi bussiin, kun Pekka Riikonen lähti näyttämään Riitta Sainiolle ns. ruumishuoneen paikan hautausmaan takaosassa. Pirkko Riikonen vei meidät sillä aikaa katsomaan mihin itsemurhan tehneet perimätiedon mukaan oli aikoinaan haudattu. Alue oli alhaalla tasanteella Soskuanjoen rannalla, missä joella oli useita umpeen kasvaneita uomia. Katselimme sitä ylhäältä hautausmaalta käsin. Kartalla ei pystytty myöhemmin määrittämään sijaintia.

Kun lähdimme jyrkanteen reunalta takaisin kohti bussia, silmiini osui ruohikon keskellä jotain erityis-

Sanomia ja yöpaitapussi

Sanomia

Sanoma- ja viikkolehden yleistymisen 1900-luvun alussa toi uuden koristuksen tuvan seinälle, tavallisesti kotikutoisesta pella-vakankaasta tai valkoisesta liinakankaasta valmistetun seinälle ripustettavan lehtitelineen.

Keskimääräisesti tämä noin 30 cm leveä ja korkeudeltaan noin 60 cm:n lehtiteline oli saanut nimekseen, sanomia. Lehtitelineen etupuolella oli suurin kirjaimin, usein laakapistoin kirjailtuna sana *sanomia*. Ajankohdan muodin mukaan myös jugend -tyyliset kukat koristivat lehtitelinettä. Reunat oli huoliteltu kääntämällä ja joissakin oli päärmee reunassa pieni revinnäiskirjonta. Seinäkiinnikkeenä yläreunassa oli pieni kuja sopivan paksuiselle pyöre-

älle puiselle tangolle.

Useat lehdet alkoivat ilmestyä 1900-luvun alkupuolella (lehden nimen perässä ensimmäinen julkaisu vuosi) mm. Maaseudun Tulevaisuus 1916, Karjala 1904, Käkisalmen Sanomat 1907, Maakansa 1908, Yhteishyvä SOK:n asiakaslehti 1905, Kuluttaja 1917, Herää valvomaan 1929, Kotiliesi josta tuli tärkeä opastaja naisille kodin asioissa, ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1922.

Yöpaitapussi

Nuorten naisten oli tapana tehdä yöpuvulle koristeellinen yöpaitapussi. Yöpaitapussi asetettiin päiväksi suojaamaan ja koristamaan tyynyä. Koristeltuja pusseja oli kooltaan monenlaisia. Hiitolan Pitäjäseuran näyttelyssä 2012 oli esillä

Aili Sildenin os. Pörstin valmistama yöpaitapussi, josta ohje pyörylään ja reunan koristukseen.

Pussin koon voit itse määrittellä. Kankaana on käytetty lakanakangasta. Virkkauslankana puuvillalankaa ja virkkauskoukku lankaan ja omaan käsialaan sopiva.

Pyörylän ohje

Käytetyt lyhenteet:

ps = piilosilmukka
ks = kiinteä silmukka
kjs= ketjusilmukka
pp = puolipylvä
p = pylvä
-- toista

Virkkaa 14 ks ja yhdistä ps:lla ympyräksi.

Virkkaa ympyrään 32 p ja sulje ps:lla ensimmäiseen pylvääseen.

5 kjs (3 kjs vastaa esim-

mäistä p) jätä p väliin *1 p seuraavaan pylvääseen, 2 kjs, jätä p väliin* toista krs loppuun.

Kerroksessa 16 kaarta ja 16 pylvästä, 3 kjs vastaa ensimmäistä p, tee 48p.

6 kjs jätä väliin 2 p seuraavaan pylvääseen ks 16 kaarta.

*2 p, 2 kjs, 2 p edellisen krs:n kjs kaareen, 1 kjs * krs loppuun.

*2 p, 2 kjs, 2 p edell

krs:n pylvaiden välissä olevaan 2 kjs kaareen, 2 kjs, 1 ks edellisen krs:n pylväsryhmien väliin 2 kjs*

Kiinnitä pyörylä pussiin. Huomioi käänösvarat mitatessa pussiin pyörylöitä varten tehtäviä reikiä. Kiinnitä pyörylä pussiin virkkaamalla pylväsryhmien välissä olevasta *kjs:ta pitkä ks, 1 kjs (4kertaa)*

Virkkaa pussin yläreunan käännettävään osaan *pitkä ks, ks, pitkä ks, pp, p, 2 kjs, ps kjs:n ensimmäiseen silmukkaan on nirkko, p pp.*

Päällystä sopivan kokoinen nappi virkkaamalla. Huomio yläreunaa tehtäessä napin kiinnitys, virkkaamalla ketjusilmukoista nappiin sopiva kaari.

Pirjo ja Pia

Yöpaitapussin pyörylä ja nappi.

Sanomia on Alina Vihavaisen kirjailema.

Aili Sildenin tekemä yöpaitapussi.

tä. Siinä tökötti pystyssä reunoistaan muotoiltu lauta, jossa näkyi poikki puun kohta selvästi.

Otin valokuvan tolpastä. Siinä näkyy, että maan rajassa laudassa on uloke. Se on varmaan vahvistanut ristiä.

Myöhemmin yritin selvittää tämän puisen ristin tarkempaa sijaintia ottamieni kuvien avulla. Digikameran muistiin jää kuvaus aika. Sen perusteella ”puinen risti” on kahden minuutin kävelyn päässä seuraavaksi kuvaamastani, hyvin näkyvästä Simo Liekarin metallirististä. Otin kuvia myös muutamista hautakivistä, joiden sijainti kartalla on voitu määrittää ja niiden avulla meidän reititimme. Olimme liikkuneet E-alueella ja tietämättämme lähellä oletettuja sukulaiseni hautapaikkoja. Tapio Nikkari on GPS-laitteella paikallistanut Simo Lieka-

rin metalliristin jokseenkin keskelle E-alueita, sikäli kuin suuret puut eivät sekoittaneet laitteen lukemia.

Lahonnut puisen ristin jäännös on jossain F-, G- tai H-alueella, hautausmaan kapeassa osassa.

Tiedätkö lisää

Keskimmäinen hautausmaa vihittiin käyttöön vuonna 1894. Siitä on olemassa Tapio Nikkarin Mikkelin maakunta-arkistosta valokuvama, Matti Sikiön vuonna 1909 piirtämä kaunis kartta sekä samasta arkistosta kopioitu ostettujen hautojen luettelo. Karttakopioon on Tapio Nikkari lisännyt tähän mennessä (2012) löydetty hautakivet numeroituina ja muita selventäviä merkintöjä. Kartta oli Kurkijokelaisessa no 11/2011.

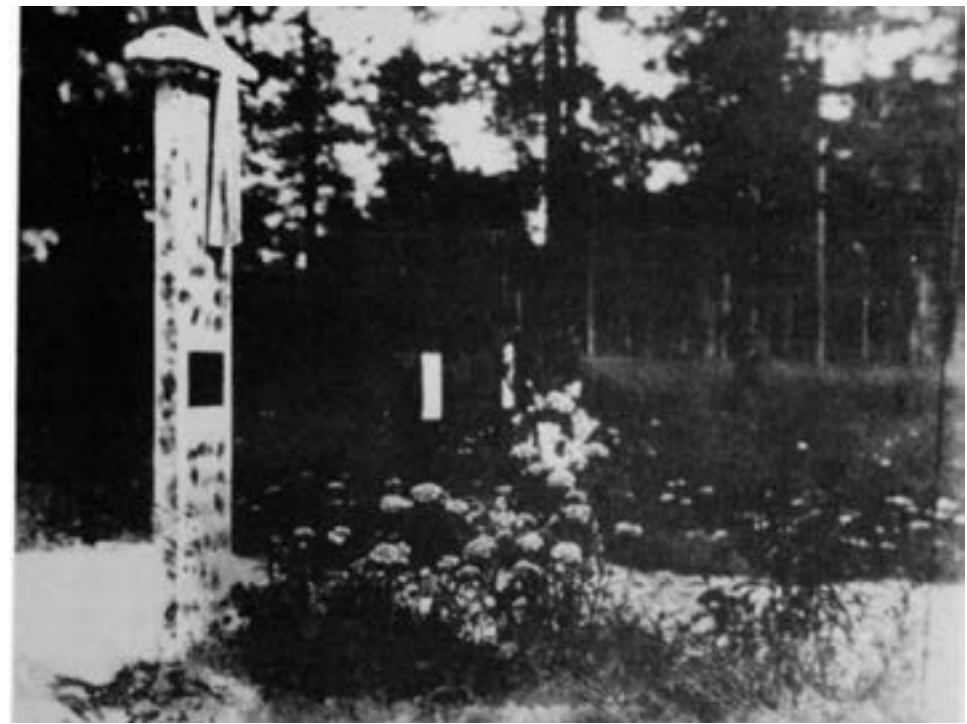
Uusin hautausmaa vihittiin käyttöön vuonna 1925,

mutta myös keskimmäiselle haudattiin edelleen talvisotaan saakka ja sen ostettujen hautojen luettelossa on pari nimeä vielä vuosilta 1941 ja 1942.

Onko kenelläkään teistä lukijoista tietoja, valokuvia tai muistikuvia hautajaisista, haudasta, hautausmaasta tai tällaisen läkkiristin valmistamisesta. Kaikki tiedot ovat kiinnostavia ja niitä voi lähettää tai kertoa Kurkijokelaisen toimitukseen tai soittaa kirjoittajalle (nro 050 52 80 110).

Tiedot keräsi
Marjaliisa Laine

”Kurkijoki kuvat kertovat” kirjan sivulla 86 on kuva valkeaksi maalatusista puurististä. Sama kuva on Muistojemme Kurkijoki sivulla 273.

Kurkijoen keskimmäisellä hautausmaalla loivat pyhää tunnelmaa monet kotipuuseppien valmistamat hautamuistomerkit. Vainajan nimi sekä syntymä- ja kuolinpäivä maalattiin ns. ”ristiläkkiin”, ”lakkipellistä” tehtyyn levyyn. – Valok. Pietari Luukkonen.

Todelliset talvipäivät Metsämaalla

Syksyllä 1949 pidettiin Koiviston-Kurkijoen nuorisoseurapiirin kurssit Mellilän Manttaalikunnan talossa. Aiheina olivat mm. järjestötyön käytäntö, seuran tilinpito ja esiintymistaidon opetus. Opettajina olivat Helmi Uosukainen, Aino Jääskeläinen ja Paavo Montonen. Alhon nuorisoseurasta olivat mukana Raili Bagge, Aili Lankinen, Airi Ristolainen, Hellä Kärhä, Heikki Piironen, Viljo Torikka, Unto Niemeläinen ja Oiva Rouhiainen. Aromäen edustajana oli ainakin Eevi Parikka ja Elisenvaaran edustajana ainakin Esteri Äikää.

Näin suurella joukolla osallistuttiin karjalaisten suurjuhliin Helsingissä vuonna 1950. Kuva: Pekka Kyytinen.

Metsämaan seuratalolla ja – talossa pidettiin todelliset nuorisoseurojen talvipäivät vuonna 1951. Kysymyksessä oli Koiviston-Kurkijoen nuorisoseurapiirin talviset kilpailut, joissa kamppailtiin maaliskuun sunnuntaina sekä hiihdossa että henkisissä harrastuksissa.

Mutkia matkaan toi talvinen lumipyry, joka tukki tiet. Ajankohta huomioiden eivät teiden auroukset olleet nykytasolla. Sitä en enää muista, mitenkä Turun puolella toimivat Koiviston nuorisoseurat olivat päässeet kilpailuihin, mutta muutama niistä oli mukana. Joukko tosin harvintuneena. Loimaan seudulta mukana olivat Alhon, Aromäen, Elisenvaara ja Sorjon nuorisoseurat.

Tässä keskitytään Alhon nuorisoseuralaisten vaihe-rikkaaseen kilpailumatkaan. Se piti tehdä niin, että esimiehen Viljo Torikan ohjeistamana Raikaan Pentti saa ajettavakseen paikallisen kuorma-autoilijan kuorma-auton, johon väki kootaan Penninkulman tienhaarasta alkaen Mellilään, mistä ajetaan Metsämaalle.

Toisin kuitenkin kävi! Lauantaina alkanut lumimyräkkä tukki kaikki tiet niin, etteivät edes aurausautot päässeet liikenteeseen.

Sitten muistissani on musta aukko. En muista miten tiedonvälitys toimi kun puhelimiakin oli harvassa. Jotenkin se kuitenkin toimi, koska me Alhon nuorisoseuralaiset, lähes 20 nuorta, kokoonnuimme Tampereen suuntaan menevälle aamujunalle Mellilän asemalle. Junassa matkustimme Ypäjän asemalle ja saimme sieltä kuorma-autolla kyydin Metsämaan seurojen talolle.

Me matkalle lähteneet siis kävelimme kotoamme umpihangessa Mellilän asemalle. Minä esimerkiksi 10 kilometriä.

Kilpailuihin ehdimme ajoissa. Hiihtokilpailut pidettiin todella lumisissa

olosuhteissa, mutta ladut oli toki hiihdetty ennakoon auki. Hiihdot saatiin siten ihan mukavasti vietyä läpi.

Iltapäivän mittaan mitattiin kykyä ja kuntoa henkisissä kilpailuissa. Lajina olivat yksinlaulu, jonkin instrumentin soittaminen, puhe- ja lausuntakilpailut. Jokaiseen kilpailusarjaan oli saatu 5-7 edustajaa, mikä olosuhteet huomioiden oli loistava saavutus.

Esimiehemme Viljo Torikan ohje oli se, että jokainen osallistuu johonkin kilpailusarjaan, Saadaan seuralle ainakin osanottajapiste. Sijoitukset tuovat sitten lisäpisteitä. Niinpä minäkin olin saanut jo ennakolta kehotuksen osallistua ja valmistautua sekä puhumaan että lausumaan.

Puhekilpailu oli kaksivaiheinen. Ensin valmisteltu puhe vapaavalintaisesta aiheesta ja sen jälkeen extempore puhe. Puhujalle annettiin aihe. Valmistautumiseen aikaa viisi minuuttia ja sitten viiden minuutin puhe.

Kilpailut menivät suunnitellussa järjestyksessä ja sijoitukset saatiin ratkaistua. Palkintosijoja pokkasivat myös Alhon nuorisoseuran hiihtäjät sekä henkiset kilpailijat, joten seuramme sai ansaitsemansa kunniakirjan seurojen välisissä kilpailuissa.

Muiden kilpailijoiden henkilökohtaisia sijoituksia en enää muista, mutta minun omalla kohdallani onni todella hymyili. Ensimmäisissä kilpailuissani minä voitin puhekilpailun ja tulin toiseksi lausuntasarjassa. Olihan se innostava alku ja vahvasti itseluottamustani suunnattomasti.

Alhon nuorisoseuran näytelmäkerho osallistui Etelä-Karjalaisten Nuorisoseurojen liiton näytelmäkilpailuihin Lappeenrannassa. Vuosi ilmeisesti 1964. Näytelmä oli "Kahden miljoonan tyttölapsi". Vas. Arvi Heinonen, Helmi Poutanen, Kerttu Jakonen ja Aimo Koskinen.

Maakuntajuhlissa jossakin joskus. Kilpeä kantaa Jouko Mielonen, lippua kantaa Risto Meskanen ja lippuvartijoina Kirsti salakka ja Kyllikki Mielonen. Kuvat: Arvi Heinosen arkisto, jos ei muuta mainintaa.

Oman lukunsa ansaitsevat kilpailujen ja iltamien jälkeiset tapahtumat. Meillä oli tiedossa, että me pääsemme kello viiden aamujunalla Ypäjältä Mellilään. Meidät hakee junalle sana kuorma-autoilija joka toi meidät Metsämaalle. Saimme Sorjon nuorisoseuran esimieheltä Oskari Markkulalta luvan olla seurojentalossa aamuun asti.

Yön tunnit kuluivat miten kuluivat. Muutamat meistä yrittivät nukkua salin penkeillä. Joku laski juhlasalin lattialankut, joku toinen välikaton laudat ja kolmas salin ikkunaruuudut. Nieli-käisen Unto oli ainoa meistä pojista, joilla kävi tuuri illan tansseissa. Unto pääsi saattolle. Me toiset seurasimme kateellisina. Illan mittaan joku pojista löysi vaatesäiliöstä Unton repun. Siellä oli monta pakettia voileipiä. Nyt ahneus voitti järjen ja pian oli Unton voileivät syöty nälkäisiin suihin. Myöhemmin aamuyöllä tämä teko sai kovan tuomion kun Unto palasi saatto-reissultaan. Hetken aikaan siinä ärrää särkyi, vaikka kysymys olikin nuorisoeuralaisen puheenvuorosta.

Aamulla kuorma-auto tuli sovitussa aikataulussa. Aamujunalla palattiin Mellilään ja patikkamatka kotiin oli itse kullakin edessä. Minulla 10 kilometriä vieläkin aauraamatonta tietä.

Kotona olin maanantai-aamuna kello 8 jälkeen. Kylläpä aamupuuro ja tee maistuivat hyvältä. Sain luvan tunnin ruokalepoihin, sen jälkeen päivän töihin. Taisivat olla lumitöitä ja rehun ajoa. Metsään mentiin vasta seuraavana päivänä.

Seuran nuori

Nuorisoseuroja koskevassa kirjoituskilpailussa Arvi Heinonen kunnostautui oheisella kirjoituksellaan. Palkinto jaettiin Pitäjähallissa viime elokuussa. Kuva: Mika Koivusalo.

Arvi Heinonen - nuoriseseuramies

Kirjoituskilpailussa palkitun muistelun kirjoitti loimaalainen Arvi Heinonen, joka asui sodan jälkeen Mellilässä ja toimi aktiivisesti Alhon nuorisoseurassa.

- Aloitin nuorisoseurassa heti kun se sodan jälkeen herätettiin Mellilässä henkiin, toimin aktiivisesti monta vuotta. Hiljaisempi aika tuli 1950-luvulla, menin naimisiin 1951 ja perhe lisääntyi, mutta yhteys nuorisoseuraan ei kuitenkaan katkennut, kertoilee Heinonen.

- Olin tanhuporukassa, näytelmäharrastuksessa, lausunta- ja puhekilpailuissa. Joskus pokkasinkin poikaalinkin, hymyilee palkintokirjoituksen kirjoittaja, joka palkittiin myös kirjoituksessaan kertomassa kilpailussa.

Heinonen oli mukana Alhon nuorisoseuran toiminnassa aina seuran lopettamiseen asti tänä vuonna.

Alhon nuorisoseura – 99 vuotta nuorisoseuratoimintaa

Alhossa

- perustettu 1914
- sekakuoro, mieskuoro, jousiorkesteri, näytelmäkerho, opintokerhoja

- voimistelu- ja urheilu-osasto
- lehti ”Herättäjä”, myöhemmin ”Virittäjä”
- oma talo 1929
- jäseniä 30-70

Mellilässä

- herätettiin henkiin 1946
- oma talo 1949
- toiminta päättyi 1982 järjestettyihin iltamiin
- nuorisoseura lopetettiin 2013

Nuorisoseuralaisia Mellilässä vuonna 1951 harjoitusten lomassa. Eturivi vas. Kerttu Jakonen, Viljo Torikka, Aili Lankinen, Saara Raikaa. Takarivi vas. Hellä Rantala, Raili Bagge, Väinö Jakonen, Sirkka Lukka, Matti Torikka, Terttu Lattu, Arvi Heinonen, Oiva Rouhiainen.

Lahjoituksen vastaanotti säätiön hallituksen pj Timo Rouhiainen, luovuttajina toimivat Kaija, Tapani ja Jaana Huittinen.

Arvokas lahjoitus Kurkijoki – museolle

Kurkijoki – museo sai vastaanottaa lauantaina 26.10.2013 varsin arvokkaan esinekeräyksen. Se käsitti huomattavan määrän tunnetun kurkijokelaisen vaikuttajan Kaapro Huittisen, 1893 – 1967, henkilökohtaisia esineitä. Kokoelman luovuttivat Tapani ja Kaija Huittinen sekä Tapanin tytär Jaana Huittinen.

Kaapro Huittinen toimi mm. Kurkijoen kunnanvaltuuston puheenjohtajana vuosina 1932 - 1945 sekä kansanedustajana vuosina 1929 – 1945. Hän oli vahvasti mukana perustamassa Kurki-Säätiötä vuonna 1946 ja oli mukana säätiön valtuuskunnassa aina vuoteen 1967 saakka.

Ilmajoella perustetun Kurki-Säätiön, myöhem-

min Kurkijoki-Säätiön perustamis pääoma oli 272 000 markkaa. Kurkijoen osuuskasupp, Kurkijoen meijeri OY, Kurkijoen palovakuutusyhdistys, Kurkijoen marttayhdistys ja Maalaisliiton Kurkijoen puolue yhdyttyä yhteensä 260 000 markkaa. Yksityshenkilöt lahjoittivat yhteensä 12 000 markkaa, mistä summasta Kaapro Huittinen lahjoitti 5 000 markkaa muiden yksityisten osuuden ollessa 1000 mk henkilöltä.

Museolle luovutettu esinekeräyksen oli monipuolinen ja runsas. Mukana oli mm. Kaapro Huittisen saamat kunnia- ja ansiomerkit, osa niistä vapaussodan aikaisia sekä myös muuta vapaussotaan liittyvää ai-

nutlaatuista materiaalia: Roual-merkinen hyvin käytetty näköinen mutta kunnossa oleva kirjoituskone, Kaapron Lapinlahden syntymäkoti esittävä maisemakuva, matkalaukullinen muita valokuva ym. seinätauluja, monenlaisia asiakirjoja ym. papereita.

Lahjoituksen vastaanotti Kurkijoki-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Timo Rouhiainen todeten lahjoituksen saaduille esineille löytyvän arvoisensa paikat Kurkijoki-museon uusissa tiloissa. Rouhiainen toivoi suuren yleisön löytävän tämän kotiseutumuseon, jonka tiloissa voitaisiin järjestää yhteistoiminnassa järjestöjen kanssa erilaisia pienimuotoisia tilaisuuksia.

AH

Kokoelma sisältää useita vanhoja valokuvia, ansiomerkkejä ja muuta esineistöä.

Lahjoitusten päivä

Aarne Heinonen on itse rakentanut virsikanteleen

Samana päivänä museo otti vastaan myös kolme muuta lahjoitusta.

Aarne Heinonen luovutti veljensä Arvi Heinosen välityksellä noin vuonna 1960 tehdyn virsikanteleen. Virsikanteleen runko on tehty koivusta, pohja ja kansi kuusesta.

Arvi Heinonen lahjoitti sanomalehden ”Karjalan kohtaloita” ja Jukka Heinonen kirjan ”Äidille”, jonka on toimittanut Pekka Kyytinen vuonna 1945. Hyväkuntoinen kirja on löytynyt Perniön Ylönkylän Hemanuksen talon vintiltä.

Syysmatkalla Hiitolassa ihan asfalttitietä pitkin

Hiitolan Pitäjäseuralla on useiden kesämatkojen lisäksi vakiintunut tavaksi tehdä myös syysmatka Hiitolaan. On aina mieliin painuvaa ajella ruskan kauniisti väritämän maiseman halki kohti tuttuja seutuja.

Suurin osa matkalaisista on mukana joka syksy, iloksemme saamme mukaan aina uusiakin.

Käkisalmen mökkikylä tarjosi meille hyvän majapaikan ja nyt teiden parannuttua matka Hiitolaan taittui joutuisasti.

Kesämatkojen jälkeen oli teiden suhteen vähän jännitystä ilmassa että mil-laisessahan kunnossa ne siellä olisivat. Iloksemme saimme nyt kuitenkin Hiitolassa ajella asfalttiteitä pitkin. Karjalantasavallan rajalta asti oli vanhakin tie päällystetty asemalle asti ja

siitä edelleen vielä melkoi-nen matka Kurkijoen suun-taan. Kelpasi sitä alkukesän keikutuksen jälkeen nyt hu-ristella.

Uusi tiekin Hiitolan kohdalla oli juuri muutta-maa päivää aiemmin avattu ja Paksujalan ja Kokkolan maisemia halkoen voimme ajella tätä upouutta Sorta-vala- Pietari valtatie osaa kohti Kopsalaa.

Vyöhykkeelle matkaavat jäivät puomille

Pysähdyimme kirkon- ja hautausmaan muistomerk-kialueella sytyttämään kynt-tilämme. Oli ilo huomata, että keväisen siivousmatkan jäljiltä muistomerkit ympä-ristöineen olivat huomatta-vasti paremmassa kunnos-sa kuin aiemmin. Kirkon

paikka tosin kasvoi miehen mittaista heinää.

Rajavyöhykealueelle Hömmöön aikoville oli luvat haettu, ja edellisenä iltana majapaikassa meille kerrottiin että ne ovat kun-nossa.

Odotukset sinne pääsys-tä olivatkin korkealla. Mutta niin kuin monesti ennenkin pysähtyi matka puomille. Monien soitte-luidenkaan jälkeen ei puomi auennut ja näin oli melkein ”koti-nurkilta” palattava takaisin tyhjin toimin. Pettymys oli melkoinen, vaikka alusta asti oli ollut tiedossa sinne pääsyn epävarmuus. Tänä kesänä sinne meno ei ole onnistunut muillakaan mat-koilla. Onneksi oli tiedossa kuitenkin muitakin su-vun kohteita joissa voi päivän aikana käydä.

Muu matkaporukka ha-

12.11. olevassa Hiitolan Pitäjäseuran syyskoko-uksessa on tarjolla Neh-volan potuista tehtyjä höllöpiiraita.

Melkoinen kokoero oli isoimmalla ja pienimmällä perunalla.

jaantui kukin omille juuril-leen. Mukana oli Kuoksjär-velle, Tiurulaan, Haapalah-teen ja Nehvolaan menijöi-tä. Osa porukasta suunnisti myös Kurkijoelle.

Salmelaisen Paulin seu-rue sai nauttia Venäläisestä vieraanvaraisuudesta vuo-sien saatossa tutuiksi ja ystäviksi tulleen perheen vieraina Raivattalassa.

Tiurulassa kävijät viet-tivät ikimuistoista päivää kotitanhuvilla tunnelmoiden aivan Laatokan rannassa. Kaunis aurinkoinen syysää kruunasi päivän.

Pottumaan porukka

Nehvolan porukalla oli tär-keä tehtävä tiedossa. Pitihän Raijan potut saada säkkiin. Jännitystä riitti aina piha-maalte asti sillä keväällä saimme todeta metsäsiko-jen tonkineen tontillamme melkoisen alueen ja tietäähän tään, ett’ jos tämä kohtaa oi-siit osuneet olis potut men-neet parempiin suihin.

Pihamaalle saapuessam-me tarkastimme heti tilan-

teen, ja vaot olivat koske-mattomina. Vai olivatko sittenkään? Vakojen reunal-la näkyi onkaloita, jotka oli-vat myyrän tekemiä. Se pisti ajattelemaan oliko perunat korjattu jo alakautta....

Rauhallisin mielin kui-tenkin laitoimme viirin liehumaan tankoon, skoo-lasimme tervetulosamppan-jat ja sitten vasta siirryimme tosi toimiin.

Kokoon oli saatu teho-kas talkooporukka, mukana myö Variksenpojan tyttären-pojan tyttäret ja tytär, lisäks’ olliit mukana toisiilaisiin Tapio ja Leena, hyvä ystä-vä ja yhtiökumppani Pentti sekä säkinpitoon erikoistu-nut Jukka.

Ennen töihin ryhtymistä esitti Terttu mukavan paki-nan pottuprinsessalle ja pe-runaparonille. Hauskaa huu-moria riitti koko kaivuun ajaksi. Jopa saha piti hakea avuksi että saatiin vankat perunanvarret katkottua.

Perunaa löytyi mukavas-ti, ja tällä kertaa saimme saalista 4150g ja kappale-määrää oli 83, kokoero pie-nimmän ja isoimman välillä

oli melkoinen.

Matkalle mukaan oli va-rattu vaaka, jolla virallisen valvojan kanssa illalla tar-kastimme määrät. Tämä oli-kin tarpeen sillä menomat-kalla Raija julisti kilpailun kilo- ja kappalemäärän ar-vauksesta. Osallistumisesta tein matkalaisille houkutte-levan tarjouksen, yksi arva-us maksoi 2 € ja vitosella sai kaksi. Arvauksista saa-tu tulo kartutti Evakkoäiti -muistomerkkihankekerä-ystä yli satasella.

Kappalemäärän arvasi täysin oikein Hatanpään Jukka, painon arvaus oli Lankisen Maurilla lähinnä oikeaa.

Tämä touhu on osoittau-tunut niin mukavaksi, että ens’ kesäksi on jo laadittu uudet, entistä paremmat vil-jelysuunnitelmat.

Taas tälläkin matkalla saimme ladata pitkän talven varalle voimaa ja energiaa mukavasta seurasta ja hii-tolaisesta yhteishengestä. Odotamme innolla uusia matkoja kottii Karjalaa.

Raija Laaksonen

Arvauskisan voittajat Jukka Hatanpää ja Mauri Lankinen.

Pottuprinsessa - Perunaparoni

Päähäin pälkähti pittää pien puhe perunapello pientari-el. Päästäähän perunanosto perustiel pomoloiks. Paljo pääskii porukkaa pällistele-mää polleina päähenkilöihe puhii.

Parahin pari, pottupel-tonne pääs!

Porista, Perhosiinpolulta pitkälle Putinin puolelle pii-pertänt pien, pirtsakka pot-tuprinsessa, parinais potra poika Perunaparoni-Pentti. Pentinkii pit pitkämatka pääst päässä puolisoinii pientä perunamaa peltop-länttii pöyhimää perunoita peltoo pistettäis. Pottuprin-sessal posket punotti peru-noita peltoo puotelles, pala-vankii paiskas peltopuuhiis.

Pistetääppäs porukka perunapöyhijäiset pystyy. Pitäkäähän pellavaista pus-sii pystys, parempi puotella pottuloita pussii. Paperpus-sist putovaiskii pohja pois perunoiden painost. Pie-netkii perunat pittää poimii painoks, Puntarilha paino punnitaa. Painoha pittää pil-kullie paperil pistää. Paljonk pöyhös pellost paksuks pul-listuneita perunapötkäleitä? Pentti pussii pittää pistää puolet, piehä Penttii-Peru-naparoni puoleis.

Perunat pöyhitty pistetääkii pihäs pivot pystyy. Pannaa paljo pötyy pöy-tää, possautettaa par pul-loo porejuomaa, piirasta, piparkakkuu, polkaksii pihäs pitänyy pistää. Porrii päi palates pottupussi pittää peittää perimmäisii paikkaa.

Pöyhikää pottuporukka paljo perunoita!

Perunaruokii perriil pöy-tää pistettäväks:

Paljo pittää perunapiiraita paistaa. Penskat pittää perunahöllöst. Perunalaatikko parasta perusruokaa. Pakkasel piristää perunakeitto. Pistellää poskii pannul paistetut perunatkii. Paimenes paistettii perunapaistikkaita. Perunavellist penskana pietti. Perunalastujakkii pittää pureskella.

Terttu Ketola

Ratsulähetin hermot pitivät

Tämän kertomuksen kuulun suoraan tapahtumien päähenkilöltä eli sotamies Eero Toropaiselta. Tapasin hänet Kiteen Piimäjärvellä hänen kotitalallaan 1997. Samantapaisia tarinoita on kerrottu tuhansia aikojen kuluessa – ehkäpä yksi lisää ei ole pahitteeksi.

Hevosiin ja niiden kanssa työskentelyyn tottunut Toropainen oli saanut ratsulähetin pestin jossain vaiheessa jatkosodan aikana. Eräänä pakkaspäivänä tuli tehtäväksi toimittaa lähetys salakielisiä toimintaohjeita ja maastokartta joukko-osastolle siellä ja siellä. Satuloidessaan hevosta hän suunnitteli reitin ja lähti matkaan.

Illan jo hämärtyessä Toropainen poikkesi soratieltä lumen peittämälle pellolle ja hevosta taluttaen pyrki parin sadan metrin päässä näkyvään metsänreunaan. Kulku kävi ojanpohjaa myöten lumessa kahlaten, mieskin jalkaisin. Mitä matalammalla, sen parempi!

Metsänreuna läheni, ensimmäisiin kuusenrunkoihin oli matkaa enää viitisentoista metriä. Kun etäisyys vielä vähän lyheni, vilahdi suoraan edessä lumen peittämän kiven takaa esiin vihattu piippalakki ja

pakkasenpurema venäläinen naamataulu. Ilmestys piteli konepistoolia käsissään ja se sojotti ikävästi kohti Toropaista. Kuului naksahdus – pakkasen oli tehnyt tenän ilkeille aikeille.

Toropainen kertoo: ”Minun konepistoolini oli rinnalla poikittain hihnan varassa. Käänsin sen nopsasti kohti vihollista ja painalsin liipaisinta. Samanlainen naksahdus kuului kuin viisi sekuntia aiemmin naapurin aseesta.” Pakkanen oli päättänyt olla tasapuolinen!

Hevonen oli pysähtynyt nöyrästi paikalleen. Toropaisen onneksi juuri hänen kohdallaan pellonreunassa oikealla oli piikkilankaaitaa ja tolppa. Neuvokas ratsulähetti kopautti aseensa tukkia tolpanpäähän ja yksi kuti lähti kohti taivaita. Toinen osuikin jo vähän tarkemmin... naapuri oli hankin jo katsomassa, mihin kopauttaa. Mutta myöhästyi.

”Olin törmännyt tunnus-
telijaan. Arvasin, että laukaus oli hälyttänyt pääjoukon apuväkeä tulemaan paikalle, joten katsoin parhaaksi kääntyä takaisin ja kiertää toista kautta perille,” kertoi veteraanimme.

Muistiin merkitsi
Veikko Siira, Lahti

Tuore urheilu-uutinen

Arto Miikkulainen voitti kultaa kolmi-loikassa Brasiliassa Porto Alegreassa veteraanuurheilijoiden MM-kilpailussa.

Arton isän syntymäpaikka on Kurkijoen Elisenvaarassa.

Vanhoja täysiä ja vajaita vuosikertoja löytyi loimaalaisen Soldanin talon tyhjennyksen yhteydessä.

Seuraavat täydet vuosikerrat myynnissä hintaan 15 € + toimituskulut:
1986, 1993, 1994, 1995, 1996(4 kpl), 1997(2 kpl), 1998(3 kpl), 2001.
Vajaat vuosikerrat, puuttuu 1-5 lehteä hintaan 5 € + toimituskulut.
1994, 1999, 2000, 2001, 2002.
Tilaukset toimituksesta ti ja to p. 050-521 3336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi.

Kari Rahialan kokoelmasta

Elisenvaaran uusi asemarakennus valmistui vuonna 1906. Arkkitehti oli Bruno Granholm, joka toimi vuosina 1892-1926 rautatiehallituksen pääarkkitehtinä ja suunnitteli useita puisia asemarakennuksia.

Kuvassa rakennus on lopullisessa muodossaan mutta vielä vailla lautavuorausta. Aseman nimikyltti on myös kyrillisillä aakkosilla.

Valokuvaja on todennäköisesti Johan Kauppi.

Karjalan Sanomat

Lainauksia Karjalan Sanomista

Keskiviikkona 2.10. ilmestyneessä Karjalan Sanomissa on mielenkiintoinen tieto uuden tien rakentamisesta, koska tuo tie tulee valmistuttuaan auttamaan meitä kotiseutumatkailijoita melkoisesti. Suora lainaus lehdestä:

”**Tienrakennus.** Kymmenisen kilometrin pituisen tienosan rakennustyöt on viety loppuun Hiitolan kylän lähellä Pietariin kulkevalla tiellä. Työt kestivät puolitoista vuotta.

Tie kulkee Kulikovon ja Hiitolan kylien ympäri. Sen

rakentamisella lisätään liikenneturvallisuutta.

Rakennustyöt jatkuvat edelleen. 190 kilometrin pituisen tien rakennusta rahoitetaan Venäjän budjetista. Rakennustyöt kestävät vuoteen 2015 saakka.

Tavoitteena on kehittää

liikennettä, kivilouhintaa ja matkailua.

Samana aikana on rakennettu siltä Asilanjoen yli ja tiehaarat Kulikovon, Hiitolan, Asilanin ja Tiuralan kyliin. **KS.**”

Nyt me jäämme odottamaan saman tien valmistumista Kurkijoen kohdalta, totesi lehden lukenut **Eino Vepsä**

KURKIJOKI – kylästä kylään

Kirjan uusintapainos on ilmestynyt!
475 sivua täyttä asiaa:
- kaikki Kurkijoen kylät esiteltynä
- talokartat kyllittäin
- runsaasti valokuvia, myös uutta materiaalia
- laaja hakemisto
Hinta 40,00 (sis alv) + postituskulut
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14
Kurkijokelaisen toimituksesta,
Kuukankuja 1, 32200 Loimaa.
p. 050-5213336 tai toimitus@kurkijoki.fi

Escon puumerkki

VUOKRATTAVANA liiketoimistotilaa

Kurkijokelaisen toimituksen huoneisto
Koulukuja 7, Loimaa

As Oy Vuorenkulman liikehuoneisto II on kulma-
huoneisto suurin näyteikkunoin lähellä Loimaan
toria soveltuu monenlaiseen yritystoimintaan.
Pinta-ala 46,5 m².

Tila vapautuu 1.9.2013 tai sopimuksen mukaan.

Lisätietoja: Kurkijoki-Säätiö /
asiamies Helena Sulavuori,
050-5213336, saatio@kurkijoki.fi

Kurkijoki taiteilijan silmin

Talvimaaisema Kurkijoelta

Taiteilija Kosti Meriläisen
metalligrafiikkatyö koristaa
Kari Rahialan kodin seinää
Helsingissä. Teos on tehty
vuonna 1932. Sen koko on
32 x 22 cm.

Rahialan mukaan on
mahdotonta tarkkaan tie-
tää, mikä talo taulussa on
kyseessä, mutta epäilee sen
sijainneen läheltä Lopottia.
- Meriläinen maalasi ah-

kerasti kesällä ja uskoisin,
että Kurkijokeen liittyviä
töitä on runsaasti. Legenda
kertoo, että hänen vaimonsa
kauppasi töitä taiteilijan läh-
dettyä kosteille retkilleen,

Rahiala kertoo.
Taiteilija Kosti Meriläi-
nen on esitelty tarkemmin
Kurkijokelainen 23/2012.

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi

allaolevalla tilauskortilla tai soittamalla
toimitukseen p. 050-5213336

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisten ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 49 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjokuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Murteella

vastaukset

1. epämuotoinen
 2. ahnetia
 3. hapannut ,esim.maito
 4. ei paljon ,eikä vähän
 5. kevytkenkäinen
 6. kova rasitus
 7. kakkuvuoka
 8. raskas
 9. muistamaton ,huolimaton
 10. noin summittain
- Sanojen kokoajan Anja Valo-
aho kirjoittaa: "Näitä käytän
tänäkin päivänä. Ne tulloott
Ihojärvelt ja kaivautuut jostai
aivolokerost esil. Ei oo mistää
kirjoist otettu , näitä meil
koton käytettii."

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajajatoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Kurkijoki-Museo

Avoinna: lauantaisin klo 12-16.

Tervetuloa tutustumaan Kurkijoki-museon uusiin tiloihin
ja uuteen näyttelyyn, jossa kädentaidot näyttävästi esillä.

Kuukankuja 1,
32200 Loimaa
Pääsymaksu:
aikuiset 5,00,
lapset 4.-12 v. ilmaiseksi

Tervetuloa museolle!

